

Scan verkiezingsprogramma's gemeenteraadsverkiezingen 2022

Februari 2022

Aanleiding

Het Voedingscentrum heeft Van Oort & Van Oort gevraagd inzicht te geven in de posities van verschillende grote politieke partijen op lokaal niveau op het gebied van vier thema's:

- Gezonde voeding
- Gezonde omgeving
- Duurzame voeding
- Borstvoeding

Van Oort & Van Oort heeft hiervoor een selectie gemaakt van de grootste vier partijen op dit moment in de gemeenteraden van de 30 grootste gemeenten in Nederland. Van deze politieke partijen zijn de definitieve verkiezingsprogramma's gescand op relevante passages. In totaal gaat het om 120 verkiezingsprogramma's.

Lokale politieke partijen presenteren doorgaans eerst hun conceptverkiezingsprogramma, waarna naar aanleiding van een ledenvergadering het definitieve programma wordt vastgesteld. Tijdens de ledenvergadering kunnen leden nog moties indienen om het programma te wijzigen. Dit kan betekenen dat voorgestelde plannen uit het definitieve programma kunnen verdwijnen of juist worden toegevoegd. In deze memo is een korte analyse opgenomen van de verkiezingsprogramma's die definitief zijn vastgesteld begin februari 2022.

Inzien relevante passages per gemeente en thema

Via de interactieve [Lokale Verkiezingswijzer](#) zijn alle relevante passages per gemeente en per thema waarop deze analyse is gebaseerd in te zien.

Stand van zaken februari 2022

De meeste lokale politieke partijen hebben hun definitieve programma's vastgesteld. Ongeveer 10% van de partijen heeft echter geen concept- of definitief programma gepubliceerd op de website. In Breda en Dordrecht gaat dat om 3 van de 4 grootste partijen.

Van de volgende gemeenten zijn alle verkiezingsprogramma's van de vier grootste partijen definitief vastgesteld: Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Delft, Den Haag, Eindhoven, Emmen, Enschede, Groningen, Haarlem, Haarlemmermeer, Leeuwarden, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, 's-Hertogenbosch, Tilburg, Utrecht, Venlo, Westland, Zaanstad en Zwolle.

Bij sommige passages overlappen de thema's gezonde omgeving, gezonde voeding en duurzame voeding. Hierbij heeft Van Oort & van Oort een keuze gemaakt waarbij de passage het beste past.

Analyse

Algemeen:

Uit de scan wordt duidelijk dat ongeveer de helft van de lokale partijen wel iets meenemen over gezonde omgeving of gezonde voeding, maar dat de voorgestelde maatregelen divers zijn en de focus soms ontbreekt.

Lokale partijen focussen in hun verkiezingsprogramma's het meeste op het thema gezonde voeding vaak in combinatie met gezonde omgeving. In een ongeveer kwart van de 120 programma's wordt duurzame voeding genoemd. GroenLinks Delft en Almere PvdD zijn de enige partijen die iets hebben opgenomen in het verkiezingsprogramma over borstvoeding. Borstvoeding wordt daarom verder niet meegenomen in de analyse.

Bij grote gemeenten zoals gemeente Amsterdam daarentegen besteden de lokale partijen vrij nadrukkelijk aandacht aan de thema's van het Voedingscentrum.

GroenLinks kiest meestal voor beleid op alle drie de thema's, gezonde omgeving, gezonde voeding en duurzame voeding. VVD en D66 lijken meer te focussen op gezonde omgeving en gezonde voeding.

Per partij:

GroenLinks

- Van 19 gemeenten is het lokale partijprogramma van **GroenLinks** vastgesteld. De partij zet breed in op gezonde omgeving, gezonde voeding en duurzame voeding. Bij omgeving kijken ze naar gezonde leefstijl, maar ook breder naar de gezonde omgeving (schone lucht, mogelijkheden om te bewegen, en de relatie tot de oorzaken van gezondheidsverschillen en armoede enzovoorts). Enkele lokale partijen noemen het JOGG-programma.
- GroenLinks wil het aanbod van schoolkantines gezonder maken en/of de omgeving rond scholen 'gezonder' maken door bijv. geen nieuwe snackbars in de omgeving te openen. Meerdere lokale partijen pleiten er voor kinderen op scholen ook gezonde lunches en fruit aan te bieden.
- Daarnaast wil GroenLinks ruimte geven aan moes- en schooltuinen. Zo denken zij bij te dragen aan (bewustwording over) duurzaam, gezond en plantaardig voedsel. GroenLinks wil dat meerdere gemeenten, waaronder gemeente Amsterdam zelf ook het goede voorbeeld geeft door plantaardige voeding te serveren en wil bindende afspraken om voedselverspilling tegen te gaan. Zij willen dat het bedrijfsleven dit voorbeeld volgt. Ook willen enkele lokale GroenLinks partijen dat het aanbod van lokale, regionale en duurzame producten groter en beter betaalbaar wordt.
- Bij GroenLinks Delft is over borstvoeding opgenomen: *"Daarbij zijn faciliteiten nodig zoals dichte ruimten voor gebed of voor het afkolven van borstvoeding en aanpassingen voor mensen met een arbeidshandicap."*

VVD

- Bij 20 gemeenten is het lokale **VVD**-programma vastgesteld.
- Bij 9 lokale VVD-programma's komen geen van de relevante thema's voor. In deze programma's is vaak wel aandacht voor sport en bewegen.
- In de andere gemeenten benoemt de VVD vaak thema's over gezonde omgeving en gezonde voeding in relatie tot 'niet ziek worden'. Zij zetten voornamelijk in op voorlichting (op scholen) over gezondheid en de voordelen van het maken van gezonde keuzes.
- In meerdere programma's wordt benadrukt dat de overheid 'niet van alles moet gaan verbieden of verplichten', het blijft de keuze van mensen zelf.

D66

- De 15 lokale programma's van **D66** zijn duidelijk in lijn met de landelijke partij. D66 focust met name op gezonde leefomgeving en gezonde voeding. Duurzame voeding wordt minder vaak genoemd. De rijke schooldag waarin kinderen een gezonde lunch en schoolfruit krijgen wordt benoemd en voorlichting op scholen over gezonde leefstijl en gezond eten en drinken. Ook benoemen de meeste lokale D66 het Nationaal Preventieakkoord waarin aan de gezonde generatie wordt gewerkt met onder andere een gezonder voedingsaanbod, bijvoorbeeld rond scholen en stations. Duurzame voeding en het verschil in gezondheidsvaardigheden door armoede wordt door enkele partijen genoemd.
- D66 Nijmegen noemt expliciet dat zij willen dat schoolkantines op middelbare scholen zich gaan houden aan de 'Richtlijn gezonde kantines' van het Voedingscentrum.

CDA

- Bij het **CDA** zijn 12 lokaal verkiezingsprogramma vastgesteld. In veel programma's wordt benoemd dat 'gezond eten en drinken' voor iedereen van belang is, maar voor de jeugd in het bijzonder. Zij zien een rol voor scholen en verenigingen om gezonde voeding te stimuleren en zien ook specifiek een rol voor ouders. Preventiebeleid zorgt niet alleen voor het tegengaan van overgewicht maar zorgt er ook voor dat inwoners zich kunnen inzetten voor anderen.
- CDA benoemt, in vergelijking met VVD en D66, vaker 'duurzame voeding'. Ze hebben het daarbij bijvoorbeeld over een vitaal platteland met 'eerlijk voedsel'.

PvdA

- Bij de **PvdA** zijn 10 programma's vastgesteld. Zij kiezen voor een integrale benadering via het lokale preventieakkoord waarin armoede en lage SES gekoppeld wordt aan ongezonde leefstijl, gezondheidsverschillen en verschil in levensverwachting. Daarom moeten gezonde keuzes gemakkelijker

gemaakt worden. En vooral kinderen moeten in aanraking komen met gezonde en duurzame voeding met onder andere moestuinen en stadslandbouw.

- Ook pleiten zij voor de doorontwikkeling van de lokale voedselagenda en stimuleren ze de lokale productie omdat dit bijdraagt aan de klimaatdoelen.

ChristenUnie

- Bij de **ChristenUnie** zijn 2 programma's vastgesteld. Zij benoemen het werken aan de Citydeal voedsel en gezond voedselaanbod op scholen.

PvdD

- Enkel in gemeente Almere behoort de **PvdD** tot de grootste vier. Zij willen dat elke school een groen schoolplein en gezonde kantine heeft. Kinderen moeten vanaf jongs af aan gezonde en duurzame voeding krijgen. De voorstellen zijn breed: van faciliteren plekken voor borstvoeding in openbare gebouwen, tot schoolfruit en gezonde omgeving bij scholen en ziekenhuizen.
- Op het gebied van duurzame voeding wil de partij maatregelen tegen voedselverspilling en voor meer plantaardig eten in de gemeente.

Lokale partijen

- Ten slotte zijn er in meerdere gemeenten in totaal 17 verkiezingsprogramma's vastgesteld van **lokale partijen**. Van de 17 hebben 13 lokale partijen iets van de relevante thema's overgenomen. We lichten er hier een paar uit.
- De Haagse Stadspartij in Den Haag zet in op het vergroten van het aanbod van gezond, duurzaam en 'diervriendelijk' voedsel. Hart voor Den Haag vindt het tijd voor een 'offensief tegen armoede'. Daarbij hoort ook het verschaffen van gezonde maaltijden.
- Onafhankelijk Delft vindt dat scholen een belangrijke rol spelen om gezonde leefstijl te promoten.
- Leefbaar Rotterdam wil in de 'derde helft' geen scheidsrechter spelen die bier en bitterballen gaat bestraffen.
- Swollwacht in Zwolle vraagt aandacht voor het tegengaan van voedselverspilling.